

NEM MŰSZAKI ÖSSZEFOGLALÓ

A Szlovénia - 2050 Területfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: SPRS 2050) irányadó jellegű stratégiai dokumentum, amely nem foglal állást a konkrét projektekkel kapcsolatban. Meghatározza az ország jövőképét és hosszú távú stratégiai céljait, valamint a térségi tevékenységek 2050-ig történő fejlesztésének alapvető irányait, és így meghatározza a jövőbeni területfejlesztési cselekvési tervek kiindulópontjait nemzeti, regionális és helyi szinten. A kitűzött célok elérésére, a tevékenységekre, intézményekre, határidőkre és forrásokra vonatkozó részletesebb középtávú intézkedéseket a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Cselekvési Program részletezi.

Az SPRS 2050 a szlovén társadalom általánosan elfogadott értékeit és normáit követi, amelyeket a Szlovén Köztársaság Alkotmánya rögzít, és az alapvető tartalmi kiindulási pontokat közvetlenül belőle merítve veszi alapul. Emellett követi a Szlovénia - 2030 Fejlesztési Stratégia (SRS 2030, a Szlovén Köztársaság kormánya, 2017. december) alapvető stratégiai iránymutatásait és fejlesztési céljait, valamint az Európai Unió 2020-ig szóló területi menetrendjének (a továbbiakban: TA2020)¹ prioritást élvező tartalmi részeit, illetve iránymutatásait. Az SPRS 2050 hosszú távú célkitűzései és azok elérésének irányelvei a policentrikus és kiegyensúlyozott területi fejlődés előmozdításával, a városokban, vidéki térségekben és más meghatározott régiókban az integrált fejlődés előmozdításával, a térségi/területi integrálódás elmélyítésével a határokon átnyúló és transznacionális funkcionális térségekben, a régió globális versenyképességének biztosításával kapcsolatosak, amely az erős helyi gazdaságra, az egyének, közösségek és vállalkozások jobb területi összeköttetésére, valamint a régió ökológiai, természeti és kulturális értékeinek kezelésére és integrálására épül.

Szlovénia területfejlesztési koncepciója támogatja az ország belső térbeli kohéziójának erősítését, valamint Szlovéniának az európai térségbe és a makroregionális kapcsolatokba történő fejlesztési integrációját. Ez a területrendszer és területszerkezetek integrálódásának stratégiai keretét jelenti, amellyel megvalósíthatjuk a területfejlesztés jövőképét és céljait. Alapja három területi rendszer egyidejű, szinergetikus, integrált és egymástól függő fejlesztésén alapul: (1) agglomerációk, (2) közüzemi és közszolgáltatások, valamint (3) tájak és zöld infrastruktúra. A koncepció a policentrikus fejlesztés és a térbeli tevékenységek racionális szervezésének alapelveit követi, támogatja a városok és a városközpontok versenyképességének erősítését, miközben biztosítja a kiegyensúlyozott fejlődési környezetet a különböző területek között, különös figyelmet fordít a távoleső és a határ menti területekre, és ösztönzi a helyi közösségeket az adminisztratív határokon átnyúló együttműködésre és az egymás közötti szinergia kialakítására, valamint a térségfejlődés és a területi lehetőségek közötti fokozottabb kapcsolatteremtésre.

Az átfogó környezeti hatásvizsgálati eljárás során feltárják az SPRS 2050 dokumentumban tervezett környezetpolitikák hatásait, és állást foglalnak azokat illetően, amelyek enyhítő intézkedések végrehajtása nélkül a környezetre gyakorolt terhek szempontjából és a környezetvédelmi célokkal való ellentmondás miatt, elfogadhatatlanok lehetnek a környezetre kifejtett összes teher, a környezetre, a természeti erőforrásokra, a természetvédelemre, az emberi egészség védelmére és a kulturális örökségre vonatkozó összes várható hatásra tekintettel.

Az SPRS 2050 politikák végrehajtásának az adott környezeti területekre és a környezeti célkitűzésekre gyakorolt hatásai megfelelő kritériumok alapján kerülnek értékelésre, és a Környezetvédelmi jelentésről szóló rendelettel, valamint a tervek környezeti hatásainak átfogó értékelésére vonatkozó részletesebb eljárással összhangban (Hivatalos Közlöny, 73/05 sz.), az előírás szerint besorolásra kerülnek.

¹ Territorial Agenda of the European Union 2020 »Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions« - EU Teritorialna agenda 2020; A területrendezésért és területfejlesztésért felelős miniszterek 2011. május 19-én, Gödöllőn tartott informális ülésén elfogadott „Az Európai Unió 2020-ig szóló területi menetrendje – Egy sokszínű régiókból álló, befogadó, intelligens és fenntartható Európa felé” című dokumentum.

A kumulatív környezeti hatásokat ebben a környezeti jelentésben kölcsönös környezeti hatásokként definiálják az SPRS 2050 intézkedések végrehajtása és egyidejűleg más tevékenységi intézkedések végrehajtása révén (például: a vízerőművekben történő vízhasználat és a mezőgazdasági termelés vízhasználatával okozott kumulatív hatás a vízi környezetre). A kumulatív hatásnál figyelembe veszik a jóváhagyott nemzeti szintű programokat, a tervek és beavatkozások kumulatív hatását pedig az SPRS 2050 célkitűzéseinek elérésére meghatározott cselekvési tervek hierarchikusan alacsonyabb szintjén értékelik.

Az SPRS 2050 az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európa Tanács és az Európai Unió szerveinek dokumentumaiban, irányelveiben és ajánlásaiban meghatározott területfejlesztési célkitűzésekhez és elvekhez kapcsolódik, azokat figyelembe veszi és elfogadja, ezért nem várhatóak a hatályos jogszabályokban rögzítettél nagyobb határon átnyúló hatások. Az SPRS 2050 iránymutatásainak végrehajtásánál, amelyek esetleg mégis jelentős környezeti hatást fejthetnének ki a szomszédos országokban, a projektdokumentáció előkészítésének további szakaszaiban határon átnyúló környezeti hatásvizsgálati eljárást kell végezni.

Az SPRS 2050 céljai és irányelvei a Szlovénia 2004. évi területfejlesztési stratégiájában szereplő célok logikus továbbfejlesztését jelentik, amely megalapozta az ország területfejlesztésének irányát. Az SPRS 2050 stratégiai céljainak elérésére irányuló politikák végrehajtása pozitív hatással lesz az állam és a lakosság jólétére az elkövetkező évtizedekben. A magas életminőség az erőforrások gazdaságos felhasználásán, a tájvédelmen és az örökség megőrzésén alapul, a lakosság szoros kapcsolatban élhet a természettel, a városokban és a vidéken is, amelyeket zöld infrastruktúra köt össze. Biztosítva lesz a szolgáltatásokhoz és a javakhoz való egyenlő hozzáférés, a napi migráció jelentősen csökken, és a termelést nagyrészt a helyi erőforrásokhoz kötik.

Az általános enyhítő intézkedések és ajánlások, amelyek az SPRS 2050 politikák és a nyomon követési mutatók környezeti elfogadhatóságának előfeltételei, a következők:

Általános enyhítő intézkedések az előirányzott (1) A talaj és az erdők fenntartható kezelésének biztosítása célkitűzés elérése érdekében

Iránymutatások a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez

Az SPRS 2050 rögzíti, hogy a közlekedési infrastruktúrát integrált módon kell fejleszteni annak érdekében, hogy teljeskörűen oldják meg az elérhetőség és az összekapcsolhatóság kérdéseit, valamint olyan közlekedési alrendszerek kombinációit válasszák, amelyek lehetővé teszik a biztonságos, megfizethető, környezetvédelmi szempontból semleges mobilitást és a lakás és a munkahelyek, valamint a szolgáltatások közötti összekapcsolhatóságot / elérhetőséget. Ennek során a megoldás az elérhetőség és az összekapcsolhatóság problémáikhoz alkalmazkodik az eltérő területek jellemzőit és igényeit figyelembe véve - a tágabb városi és vidéki térségekben, ideértve a távoleső és hegyvidéki területeket is.

Az SPRS 2050 nem foglal állást a fenntartható talaj- és erdőgazdálkodással kapcsolatban, illetve nem foglal állást a területi infrastruktúra létesítményekkel kapcsolatban oly módon, hogy a talaj pusztulása, valamint az erdők védettségi állapotának és ellenálló képességének csökkenése minimális legyen. Ez érthető azért is, mert az integrált közlekedési infrastruktúra tervezésének prioritása az „elérhetőség és az összekapcsolhatóság kérdéseinek kezelése”. A fenntartható talaj- és erdőgazdálkodás céljainak elérését az egyes közlekedési infrastruktúra-létesítmények térbe helyezése során kell biztosítani. A közlekedési infrastruktúra rekonstruálható vagy újjáépíthető, feltéve, hogy az SPRS 2050 célkitűzései teljesülnek, és a talaj degradációját, az erdők védettségének és ellenálló képességének csökkenését minimalizálják.

A fenntartható talajgazdálkodás biztosítása érdekében a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó iránymutatásokat olyan politikákkal kell kiegészíteni, amelyek előmozdítják a saját ásványi hulladékaink újrahasznosítását és felhasználását a közlekedési infrastruktúra építése és rekonstrukciója során, és ami még fontosabb, a más ágazatokból származó, újrafeldolgozott melléktermékekből vagy

hulladékanyagokból származó tanúsítvánnyal rendelkező építőanyagok felhasználását. A nem természetes eredetű építőanyagoknak a közlekedési infrastruktúrájánál történő felhasználásakor figyelembe kell venni azt a tényt, hogy:

- nagy mennyiségű építőanyag felhasználásáról van szó, elsősorban építészeti töltőanyagokról,
- néhány, a hulladékanyagokból származó veszélyes anyagokat tartósan mobilizálódnak, és
- az új építőanyagok jobb funkcionális tulajdonságokkal is rendelkezhetnek, mint az eredeti természetes anyagok.

Ezeket az általános enyhítő intézkedéseket (1) A fenntartható talaj- és erdőgazdálkodást biztosítása célkitűzés elérése érdekében fel kell venni Szlovénia – 2050 Területfejlesztési stratégiájának javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 felülvizsgálatában, amelyért az SPRS 2050 dokumentum készítője (a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) felel. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítésének idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezés során (IDP, PGD) és az üzemeltetés során veszik figyelembe. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelmi tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Állapotkövetési mutatók:

- **a mesterséges földterület területe és aránya**, különve a beépített és nem beépített mesterséges földterületet - Szlovénia területének földhasználatát és földterületét érintő statisztikai felmérés (LUCAS) mutatói;
- **az erdőterületek területe és aránya** - Szlovénia területének földhasználatát és földterületét érintő statisztikai felmérés (LUCAS) mutatói;
- **[OD07] Hulladékgazdálkodás**: építési és bontási hulladékok hasznosítása.

Általános enyhítő intézkedések az előirányzott (2) A légszennyező anyagok éves kibocsátására vonatkozó hosszú távú célok elérésének biztosítása célkitűzés elérése érdekében:

/

Állapotkövetés mutató:

- **[ZR14] Légszennyező anyagok kibocsátásának előrejelzése**: a mutató a kén-dioxid (SO₂), nitrogén-oxidok (NO_x), nem metán illékony szerves vegyületek (NMVOC), ammónia (NH₃) és porrészecskék (PM_{2,5}) kibocsátását mutatja a 2000-2015 közötti időszakban, valamint ezeknek a szennyező anyagoknak az előrejelzéseit 2015-re, 2020-ra, 2025-re és 2030-ra. A kibocsátást kilotonokban (kt) adják meg.

Általános enyhítő intézkedések az előirányzott célkitűzés elérése érdekében (3) A felszíni vizek állapotának romlásának megelőzése és a felszíni vizek jó ökológiai állapotának / potenciáljának és jó kémiai állapotának elérése érdekében:

Iránymutatások a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez:

A közlekedési infrastruktúra folyosóit a környezetben a következőképpen kell elhelyezni:

- hosszú távon közvetlenül vagy közvetve ne befolyásolják a felszíni vizek hidrológiai állapotát,
- akadályozott legyen a közlekedésből származó veszélyes anyagok kiömlése,
- akadályozott legyen a veszélyes anyagok a közlekedésben bekövetkező rendkívüli esemény miatt történő kiömlése,
- a közlekedési infrastruktúra létesítményeit ne úgy helyezték el, hogy azok növeljék az árvízveszélyt.

Iránymutatások az energia-infrastruktúra fejlesztésére az alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalomba való áttérés támogatására:

Az energiainfrastruktúrát a vízi környezetbe a következőképp kell helyezni:

- a felszíni és a hozzá kapcsolódó felszín alatti vizek állapota nem romoljon,

- jó vízállapotot érjen el a vízgazdálkodási tervben a felszíni víztestre meghatározott időtartamon belül,
- biztosítsa, hogy a felszíni víztesten a víztest területére megállapított szabványok és célkitűzések összhangban legyenek a természet megőrzésére vonatkozó előírásokkal, és
- a vízi környezetbe történő beavatkozás esetén, amely akadályozza a vizek jó állapotának elérését, a rendeletekkel összhangban (a 2000/60 / EK vízügyi keretirányelv 4. cikkének (7) bekezdése) biztosítsa a mentesség előzetes jóváhagyását.

Ezeket az általános enyhítő intézkedéseket (3) A felszíni vizek állapotromlásának megelőzése, valamint a felszíni vizek jó ökológiai állapota / potenciálja és jó kémiai állapota előirányzott célkitűzés elérése érdekében fel kell venni Szlovénia 2050 területfejlesztési stratégiájának javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 módosításában, amelyre vonatkozóan az SPRS 2050 készítője (a Környezetvédelmi és Területi Tervezési Minisztérium) a felelős. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítése idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezésnél (IDP, PGD) és az üzemeltetés során kell figyelembe venni. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Állapotkövetési mutató:

- [VD12] **A felszíni vizek kémiai és ökológiai állapota:** a mutató a felszíni vizek kémiai és ökológiai állapotának értékelését mutatja be, a 2000/60 / EK vízügyi keretirányelv kritériumainak megfelelően. Az értékelés magában foglalja az összes felszíni szárazföldi vizeket, a sós jellegű átmeneti vizeket és a parti tengervizeket, a kémiai állapotnál pedig a parti tengert is. Az értékelési alapegység egy különálló víztest, amely a felszíni vizek fontos alkotóeleme, például tó, víztározó, patak, folyó vagy csatorna, patak, folyó vagy csatorna része vagy a parti tenger része.

Általános enyhítő intézkedések az előirányzott (4) A felszín alatti vizek jó mennyiségi és kémiai állapotának fenntartása vagy biztosítása célkitűzés elérése érdekében:

Iránymutatások a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez:

A közlekedési infrastruktúra folyosóit a környezetben úgy kell elhelyezni, hogy:

- hosszú távon közvetlenül vagy közvetve ne befolyásolják a víztartó rétegek hidrológiai állapotát,
- akadályozott legyen a közlekedésből származó veszélyes anyagok szivárgása,
- megakadályozzák a veszélyes anyagok közlekedési balesetekből származó kiömlését,
- a felszín alatti víz vízrendszerét ne befolyásolja az alagutak vízvezetéséből származó víz
- az elhelyezett közlekedési infrastruktúra létesítményei ne növeljék az árvíz kockázatot.
- az elhelyezett közlekedési infrastruktúra létesítményeit ne legyenek rendkívül magas, nagyon magas és nagyon sebezhető kategóriába tartozó víztartó rétegek területén, és
- a közlekedési infrastruktúrát nem helyezték ivóvízforrások vízvédelmi területeire.

Iránymutatások az energia-infrastruktúra fejlesztésére az alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalomba való áttérés támogatására:

A geotermikus hőforrások kiaknázása által a talajvízre gyakorolt hatások csökkentése érdekében meg kell határozni a műszaki szabályokat, különös tekintettel a sekélyen fekvő geotermikus és az alacsony entalpiájú hidrotermikus erőforrások kiaknázására, tekintettel a következőkre:

- a geotermikus hőforrás legmegfelelőbb helyének kiválasztása,
- a víztartó réteg káros hatásokra való érzékenységének meghatározása,
- a közeg visszasajtolási módjával az alacsony entalpiájú geotermikus erőforrások kiaknázásához,
- a hőkinyerés módjával a sekély víztartó rétegekről,
- egyéb módszerekkel a geotermikus hőforrás kiaknázásának hatásterületén a vízi környezet jelenlegi állapotára gyakorolt nyomás csökkentésére.

Ezeket az általános enyhítő intézkedéseket (4) A felszíni vizek jó mennyiségi és kémiai állapotának fenntartására vagy biztosítására előirányzott célkitűzés elérése érdekében fel kell venni Szlovénia 2050

Területfejlesztési stratégiájának javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 módosításában, amelyre vonatkozóan az SPRS 2050 készítője (a Környezetvédelmi és Területi Tervezési Minisztérium) a felelős. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítése idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezésnél (IDP, PGD) és az üzemeltetés során kell figyelembe venni. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építtető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Állapotkövetési mutatók:

- [VD15] **A felszín alatti víz mennyiségi megújulása:** a mutató a sekély felszín alatti víztartó rétegek vízellátásának mennyiségét mutatja a hidrológiai évre (november 1. - október 31.) vonatkozóan az összes felszín alatti víztestben, Szlovénia teljes területén.

- [VD11] **Felszín alatti víz minősége:** a mutató becslést nyújt a felszín alatti vizek kémiai állapotáról. A monitoring adatok alapján a felszín alatti víztest kémiai állapotát évente meghatározzák, és a vízgazdálkodási tervek (NUV) jelentéstételi időszakában hatéves jelentési időszakra vonatkozó felmérést készítenek. Az indikátor a kémiai paraméterek növekedésének vagy csökkentésének tendenciáit is figyeli.

Általános enyhítő intézkedések (5) A tengeri környezet jó állapotának biztosítására az előirányzott célkitűzés elérése érdekében

/

Állapotkövetési mutatók:

- megegyeznek azokkal a mutatókkal, amelyeket a 2017–2021-es Tengeri környezet gazdálkodási terv X. fejezetében kerültek meghatározásra a "A INTÉZKEDÉSI TERV MEGVALÓSÍTÁSI PROGRAMJÁNAK HATÉKONYSÁGFELÜGYELETI MUTATÓIHOZ"

Általános enyhítő intézkedések (6) A biológiai sokféleség védelme és megőrzése, valamint (7) A természetvédelmi státusszal rendelkező területek integritásának fenntartása azoknak a jellemzőknek és folyamatoknak a megőrzésével, amelyek miatt védettséget élveznek célkitűzések elérése érdekében:

Útmutatások a településrendezéshez és fejlesztéséhez, iránymutatások a városfejlesztéshez, iránymutatások a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez:

Amint azt az SPRS 2050 szövege előirányozza, a városfejlesztést a meglévő, már urbanizált és leértékelődött területeken kell elsődlegesen megcélózni, ha azonban nem kerülhető el az érintetlen térségbe való beavatkozás, figyelembe kell venni a következőket:

- A városfejlesztés során az infrastruktúra elhelyezésekor, kerülni kell, hogy a létesítményeket a természeti értékekkel rendelkező területeken helyezték el. Az iránymutató betartásával a természeti értékek fajtái és jellemzői megmaradnak.

- A városfejlesztés során az infrastruktúra elhelyezésekor kerülni kell a létesítmények védett területeken való elhelyezését. Amennyiben az ezekbe való beavatkozás elkerülhetetlen, és ha az adott terület védelméről szóló törvény ezt engedélyezi, akkor figyelembe kell venni a természetvédelmi területek védelmére vonatkozó irányelveket, kiindulási pontokat és feltételeket, amelyeket az elfogadott jogszabályok rögzítenek. Az iránymutatók figyelembevételével biztosítva lesz a védett területek védelme.

- A városfejlesztés során az infrastruktúra elhelyezésekor kerülni kell a létesítményeknek a Natura 2000 területeken történő elhelyezését. Az iránymutatások figyelembevétele biztosítani fogja a Natura 2000 területek összeköttethetőségének és integritásának védelmét. Amennyiben az ezekbe való beavatkozás elkerülhetetlen, a beavatkozásokat és a tevékenységeket a Különleges természetvédelmi területekről szóló rendelettel (Natura 2000 területek) (Az SZK Hivatalos közlönye, 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – jav., 39/13 - Az AB határozata 3/14., 21/16., 47/18.) összhangban kell megtervezni, oly módon, hogy az ökológiai struktúrák, a rendeltetés és a védelmi potenciál megőrzésre kerül.

A 2005-2012 közötti nemzeti környezetvédelmi programról szóló rezolúció eddig még nem megvalósított célkitűzésével összhangban (a Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlönye, 2/06 sz.): "A különböző kategóriákba tartozó védett területek arányának az ország területének 10%-ról 22%-ra történő növelése Szlovénia területén 2014-ig", az elkövetkező években várható a védett területek terjedelmének növekedése. Ezért a lehetséges konfliktusok és a természetvédelem környezetvédelmi céljainak elérésére gyakorolt negatív hatások elkerülése érdekében kerülni kell az infrastruktúra elhelyezését a védelemre javasolt területeken.

Az infrastruktúrát nem szabad part menti és parti területeken elhelyezni. Az ilyen beavatkozások jelentős hatással lehetnek a vízfolyások ökológiai állapotára, a retenciós területek csökkentésére, valamint a terület biológiai sokféleségére és a térségi ökoszisztéma szolgáltatásaira gyakorolt kumulatív hatásokra. A vízügyi törvény 37. cikke szerinti mentesség csak olyan szakmai indoklás alapján megengedett, miszerint a létesítmény nem helyezhető el másutt anélkül, hogy aránytalanul magas költségeket vonna magával. Ezért a költségek kiszámításakor figyelembe kell venni az ökoszisztéma-szolgáltatások csökkentésének költségeit is, a partmenti beavatkozás esetén. Ezt az iránymutatást figyelembe véve korrektebb lesz a költségsszámítás, és egyben megfelelőképpen kiegyensúlyozott. A parti és a part menti övezetben várhatóan kevesebb elhelyezés lesz, ami megelőzi a parti és part menti övezetek biológiai sokféleségére gyakorolt jelentős negatív hatásokat.

Iránymutatások az energia-infrastruktúra fejlesztésére az alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalomba való áttérés támogatására:

1. A szélérőműveket úgy kell felépíteni, megtervezni és karbantartani, hogy azok ne rontsák a madárpopulációk, denevérpulációk és nagyragadozók védettségi helyzetét. Általában a következő területeken nem szabad szélérőműparkokat elhelyezni: védett területeken, KVT területeken, ÖFT központjában, nagyragadozók központi élőhelyén. Szélérőmű helyszínüket nem szabad tervezni földalatti barlangok bejáratának területére, attól a 10 m-es körzetben, valamint az ismert barlangjáratok feletti területen. A szélérőművek elhelyezésénél prioritást kell élvezniük azoknak a potenciális szélérőmű területeknek, amelyek nem nyúlnak be a nagyon érzékeny kategóriájú madárvonulási területekre.

2. A vízerőműveket növényeket úgy kell elhelyezni, hogy azok ne befolyásolják a természetvédelmi területek megkülönböztető jellemzőit és biológiai sokféleségüket (Natura területek, Ramsar területek, IBA, UNESCO területek, ÖFT, természeti értékek, védett területek), hogy a lehető legnagyobb mértékben megőrizték a minősített fajokat és élőhelytípusokat a Natura 2000 területen, a vízi és a vízhez kötött szervezetek védelme, a veszélyeztetett és védett fajok élőhelyeinek megőrzése, valamint a prioritást élvező élőhelytípusok védelme a beavatkozás szűkebb és tágabb területén. Biztosítani kell a vízfolyások átjárhatóságát és összekapcsoltságát a vízi szervezetek számára, a folyó dinamikájának, üledékszállítási képességének a lehető legnagyobb mértékben való megőrzését, a mellékfolyók természetes ökoszisztéma-jellemzőinek és természetes szerkezetének megőrzését.

Általános iránymutatás: A Natura 2000 területeken (különleges védett területek – KVT és a különleges természetmegőrzési terület -KTT) A különleges természetvédelmi területekről szóló rendelet 7. cikke szerint kell megtervezni a tevékenységeket és beavatkozásokat (Natura 2000 területek) (SZK Hivatalos Közlöny, 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 33/13 sz., AB határozat - 39/13, 3/14, 21/16. sz.). A természetvédelemről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlöny 96/04 sz. –ZON-UPB2, 46/14-ZON-C) 28. cikkével összhangban el kell végezni a természetbe való beavatkozás elfogadhatósági vizsgálatát. Beavatkozás esetén minden lehetséges műszaki és egyéb intézkedést előre kell látni és oly módon végrehajtani, hogy az élőhelytípusokra, a növényekre és az állatokra, valamint azok élőhelyeire gyakorolt kedvezőtlen hatás még elfogadható legyen. Ennek során különös figyelmet kell fordítani a Natura 2000 minden egyes adott területére meghatározott védelmi célokra. A beavatkozásokat és tevékenységeket a védett területen a védelmi jogszabályokkal és a gazdálkodási tervvel összhangban kell végrehajtani, ha ez létezik.

Ahol a természetes élőhelyek helyettesítésére van szükség a Natura 2000 területek védelmi célkitűzéseire gyakorolt hatás csökkentése érdekében, a hatások jelentősek lesznek. Ebben az esetben a helyettesítő élőhelyeket az Élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (4) bekezdése értelmében kompenzációs intézkedésnek kell besorolni, ha teljesülnek az egyéb elsődlegesen fontos közérdekű eljárás feltételei.

Amennyiben egyéb közérdek élvez előnyt a természetvédelmi közérdekkel szemben, akkor miután megállapították, hogy nem létezik más kevésbé káros alternatív megoldás, a vízerőmű építésének egyéb közérdekű előnyei érvényesülnek a természetvédelmi közérdek előtt. Amennyiben a másik közérdek nem vonatkozik közvetlenül az emberi egészségre és a közbiztonságra, ill. nincs a környezetre kiható jelentős kedvező hatása, és a területen prioritást élvező fajok vagy élőhelytípusok vannak jelen, előzetesen az Európai Bizottság véleményét kell kérni. Az előnyt élvező folyamatot azzal a feltétellel hajthatják végre, hogy ha lehetséges megfelelő kompenzációs intézkedéseket alkalmazni, amelyek a Natura 2000 területek esetében a megsemmisített élőhely pótlását jelentik, ill. azonos tartalmú és méretű élőhelytípust, amely biztosítja a Natura 2000 hálózat teljes koherenciáját és összekapcsolhatóságát.

Az energetikai hálózat fejlesztésére vonatkozó iránymutatások:

Az elektromos vezetékek térben történő elhelyezése az adott hely degradációját jelenti és a madarak számára potenciálisan életveszélyes akadályt, főként a távvezeték elemeibe való ütközés és az áramütés által okozott sérülések miatt. Az elektromos vezetékek telepítésekor az alábbi irányelveket kell betartani:

- A távvezetékek kerüljék el KVT-eket és az IBA területeket, különösen, ha ezeken a területeken nagyszámú madárcsapatok koncentrálódnak, itt átteleve, ha ezek költözési/vándorlási folyosók, vagy a terület nagy madárcsapatok vonulási útvonala. Ha a területet nem lehetséges elkerülni, akkor a vezetékeket kábelbe kell helyezni.
- A távvezetékek haladási vonalát tanácsos a védett területeken kívül megtervezni, a Natura 2000 területeken kívül és a természeti értékű területeken kívül, úgyszintén a sűrű erdőállományon kívül.
- Több távvezeték ugyanazon folyosó mentén, vagy legalábbis a meglévő infrastruktúra folyosók mentén kell átvezetni.

Ezeket az általános enyhítő intézkedéseket a (6) Biológiai sokféleség védelme és megőrzése, valamint (7) Természetvédelmi területek integritásának fenntartása, azoknak a tulajdonságoknak és folyamatoknak a megóvásával, amelyek miatt védettek, célkitűzések elérése érdekében, fel kell venni Szlovénia területfejlesztési stratégiájának – 2050 javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 felülvizsgálatában, amelyért az SPRS 2050 dokumentumot készítője (a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) felel. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítésének idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezés során (IDP, PGD) és az üzemeltetés során veszik figyelembe. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Az állapotkövetési mutatók:

- **a fajok és az élőhelytípusok védettségi állapotának változása** az Élőhelyirányelv (92/43 / EK) 17. cikke szerinti Jelentésben;
- **a fajok védettségi állapotának megváltozása a SPA területeken és Szlovénia egész területén** A vadon élő madarak védelméről szóló irányelv (79/409 / EK) 12. cikke szerinti Jelentésben;
- területi adatok (digitális réteg) a természetvédelmi státusszal rendelkező területek számára.

Általános enyhítő intézkedések (8) Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése célkitűzés elérése érdekében:

Az állapotkövetési mutató:

- **[PS03] Üvegházhatású gázok kibocsátása:** a mutató az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának alakulását mutatja Szlovéniában, a fő kibocsátási forrásokat (kategóriák és ágazatok szerint), valamint

az Európai Unió országaival (EU-28) történő összehasonlítást. Bemutatásra kerül a kibocsátáskereskedelemi részt (EU ETS), valamint a kereskedelemben nem tartozó kibocsátásokat is. A kibocsátások Gg CO₂-egyenértékben kerülnek bemutatásra.

Általános enyhítő intézkedések (9) Az infrastruktúra és települések éghajlatváltozással szembeni sebezhetőségének csökkentése célkitűzés elérése érdekében:

Iránymutatások a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére, iránymutatások az energia-infrastruktúra fejlesztésére az alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalomba való áttérés támogatására, iránymutatások az energiahálózatokkal kapcsolatban:

A közlekedési infrastruktúrára, az energetikai infrastruktúrára és az energiahálózatokra ki kell dolgozni az irányelveket, a szélsőséges időjárási jelenségekre vonatkozó információk gyűjtésére, valamint a tervezésre és megvalósításra vonatkozó módszertant és eljárásokat:

- az úthálózat és az energetikai infrastruktúra árvizekkel szembeni ellenálló képességének javítását célzó intézkedéseket,
- az út - és az energiahálózatok hóeséssel szembeni ellenálló képességének javítására irányuló intézkedések, és
- a vasúti és az energiahálózatok jégpáncél elleni ellenállóságának javítására irányuló intézkedések.

Ezeket az általános enyhítő intézkedéseket (9) Az infrastruktúrák és a települések éghajlatváltozással szembeni sebezhetőségének csökkentésére előírányzott célkitűzés elérése érdekében fel kell venni Szlovénia területfejlesztési stratégiájának – 2050 javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 felülvizsgálatában, amelyért az SPRS 2050 dokumentumot készítője (a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) felel. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítésének idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezés során (IDP, PGD) és az üzemeltetés során veszik figyelembe. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Az állapotkövetési mutató:

- **[PS01] Becsült károk a természeti katasztrófák után:** az indikátor a természeti katasztrófák utáni becsült károkat mutatja be, amelyeket állami vagy önkormányzati bizottság állapít meg, közvetlen betekintéssel a magántulajdonú vagy más tulajdonú összes eszközbe és más javakba, amelyeket bármilyen módon kár ért. A természeti katasztrófákat természeti jelenségek okozzák (földrengés, árvíz, tűz, aszály, vihar, jégeső, fagy, jégpáncél, földcsuszamlás, lavina, járvány (emberek tömeges fertőző betegségei), járványos események (állatok tömeges járványos betegségei), különféle károk növényi kártevők és betegségek miatt, környezeti balesetek és egyéb katasztrófák - az emberi tevékenység és magatartás következményei, amikor egy tevékenység során vagy munkaeszköz kezelésekor, és veszélyes anyagok kezelése során bekövetkező különböző események irányíthatatlanná válnak, és veszélyeztetik az emberi egészséget, állatok egészségét, a vagyont, a kulturális örökséget és a környezetet.

A kapott adatok elemzése magában foglalja a katasztrófákat kiváltó okokat és a becsült károk százalékos arányát az egyes katasztrófa típusok esetében Szlovénia éves bruttó hazai termékéhez viszonyítva (GDP).

Általános enyhítő intézkedések az előírányzott (10) A lakosság megfelelő ivóvízellátásáról való gondoskodás célkitűzés elérése érdekében

Településrendezési és fejlesztési politikák

A települések fejlesztését és az infrastruktúra elhelyezését oly módon kell végrehajtani, hogy:

- ne legyen közvetlen vagy közvetett hatással a víztartó rétegek hidrológiai állapotára,
- a települések és az infrastruktúra nem legyenek rendkívül magas, nagyon magas és nagyon sérülékeny víztartó rétegek területén, és
- kerüli kell a településeknek és az infrastruktúrának az ivóvízforrások vízvédelmi területein való elhelyezését.

Városfejlesztési politikák

A városok és más városi települések városfejlesztésének:

- ne legyen közvetlen vagy közvetett hatással a víztartó rétegek hidrológiai állapotára,
- nem helyezi el a lakásokat és a közüzemi és közszolgáltatásokat rendkívül magas, nagyon magas és nagyon sérülékeny víztartó rétegek területén, és
- kerüli a lakásoknak és a közüzemi és közszolgáltatásokat az ivóvízforrások vízvédelmi területein való elhelyezését.

Iránymutatások a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez

A közlekedési infrastruktúra folyosóit a környezetben a következőképpen elhelyezni:

- hosszú távon közvetlenül vagy közvetve ne befolyásolják a víztartó rétegek hidrológiai állapotát,
- akadályozott legyen a közlekedésből származó veszélyes anyagok beszivárgása,
- megakadályozzák a veszélyes anyagok közlekedési balesetekből származó kiömlését,
- az elhelyezett közlekedési infrastruktúra létesítményei ne legyenek rendkívül magas, nagyon magas és nagyon sérülékeny kategóriába tartozó víztartó rétegek területén, és
- kerülik a közlekedési infrastruktúrának az ivóvízforrások vízvédelmi területein való elhelyezését.

Iránymutatások az energia-infrastruktúra fejlesztésére az alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalomba való áttérés támogatására:

A geotermikus hőforrások kiaknázása által a talajvízre gyakorolt hatások csökkentése érdekében figyelembe kell venni a következő iránymutatásokat, különös tekintettel a sekélyen fekvő geotermikus és az alacsony entalpiájú hidrotermikus erőforrások kiaknázására:

- a geotermikus víz kiaknázása során fenn kell tartani a felszín alatti víztartó réteg kapacitását, kiadóságát és minőségét,
- vízvédelmi területeken nem megengedettek a visszasajtolás nélküli rendszerek
- a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrások kiaknázására szolgáló létesítményeket, valamint a hozzájuk kapcsolódó infrastruktúrát nem szabad elhelyezni a rendkívül magas, nagyon magas és nagyon sérülékeny víztartó rétegek területén, és
- kerülni kell a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia létesítmények, valamint a kapcsolódó infrastruktúra létesítését az ivóvízforrások vízvédelmi területén.

Ezeket az általános enyhítő intézkedéseket (10) A lakosság számára megfelelő mennyiségű, egészséges ivóvízellátás biztosítása célkitűzés elérése érdekében fel kell venni Szlovénia területfejlesztési stratégiájának – 2050 javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 felülvizsgálatában, amelyért az SPRS 2050 dokumentumot készítője (a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) felel. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítésének idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezés során (IDP, PGD) és az üzemeltetés során veszik figyelembe. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Az állapotkövetési mutatók:

- **[ZD05] Ivóvízhez való hozzáférés:** a mutató Szlovénia lakosságának számát és arányát mutatja, akiket az ivóvíz-monitoringba bevont ellátási területeken látnak el ivóvízzel.
- **[VD08] Ivóvízminőség:** A mutató a mikrobiológiai és kémiai szennyeződés miatt nem megfelelő ivóvízminták arányát mutatja az ellátási területek méretbeli kategóriái szerint. A mikrobiológiai szennyeződések közül a mutató a székllettel való szennyeződést (*E. coli* baktérium jelenléte) mutatja, a

kémiai szennyeződések közül az emberi egészség szempontjából releváns kémiai paramétereket mutatja (az I. melléklet B. része, Szabályzat az ivóvízről: kémiai paraméterek). A meg nem felelő mintákon kívül az indikátor azt is mutatja, hogy hány ember van kitéve a növényvédőszeres és nitrátok túlzott koncentrációjának.

- **Az ivóvízforrás nem megfelelő védelmének mutatója:** azoknak a vízvédelmi területeknek száma és aránya, ahol az ivóvízforrás védelmét nem szabályozza a Vízügyi törvény alapján kiadott rendelet. Az indikátor állapotát az SPRS 2050 előkészítője készíti a Környezetvédelmi és Területrendezési Minisztérium által szolgáltatott adatok alapján, amely a vízvédelmi területeken az ivóvízforrás védelmi rendjéről szóló jogszabályok készítéséért felel.

Általános enyhítő intézkedések (11) Az emberek szennyezett levegőnek való kitétségének csökkentésére irányuló célkitűzés elérése érdekében:

Állapotkövető mutatók:

- **[ZR11] Levegőminőség:** A mutató a kén-dioxid (SO₂), a szálló por (PM₁₀), az ózon (O₃) és a nitrogén-dioxid (NO₂) határértékeinek túllépését mutatja az 1992-2006 közötti időszakban.
- **[ZR08] PM₁₀ és PM_{2,5} részecskékkel való levegőszennyezés:** a mutató azoknak a napoknak a számát mutatja, amikor a napi PM₁₀ 50 µg/m³ koncentráció meghaladta a határértéket, a PM₁₀ koncentrációt évi mozgóátlagát, a PM_{2,5} koncentrációt évi mozgóátlagát és az PM_{2,5} részecskéknek való átlagos kitétséget.
- **[ZR07] Levegőszennyezés ózonnal:** a mutató azoknak a napoknak a számát mutatja, amikor a naptári évben túllépték az ózon célértékét, és az órák számát, amikor az ózon meghaladta a tájékoztatási küszöbértéket.

Általános enyhítő intézkedések (12) Az emberek túlzott zajterhelésnek való kitétsége csökkentésére irányuló célkitűzés elérése érdekében:

Iránymutatások a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez

A közlekedési infrastruktúra folyosóit a környezetben úgy kell elhelyezni, hogy:

- a forgalom nem okozzon túlzott zajszennyezést,
- a forgalom ne növelje a teljes zajszennyezést olyan területeken, ahol az új közlekedési infrastruktúrával való beavatkozása előtt túl nagy a környezeti terhelés,
- garantálják a zajvédelmi intézkedéseket a közlekedés miatt kibocsátott környezeti zaj megelőzésére és csökkentésére.

Ezeket az általános enyhítő intézkedéseket a (12) Az emberek túlzott zajterhelésnek való kitétség csökkentésére irányuló célkitűzés elérése miatt fel kell venni Szlovénia területfejlesztési stratégiájának – 2050 javaslatába, és figyelembe kell venni az SPRS 2050 felülvizsgálatában, amelyért az SPRS 2050 dokumentumot készítője (a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) felel. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítésének idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezés során (IDP, PGD) és az üzemeltetés során veszik figyelembe. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

- **[PR18] A forgalomból eredő zajnak való kitétség:** a mutató a főbb utak, valamint vasúti pályák mentén a lakosság zajkibocsátásnak való kitétségét mutatja, valamint a lakóövezetek területén (Ljubljana és Maribor) a közúti és vasúti forgalom, valamint a nagyobb ipari üzemek és létesítmények zajkibocsátása miatti kitétséget mutatja a *Lnap* és *Léj* időszakokban .

Általános enyhítő intézkedések (13) Az EMS terhelések és a fényszennyezés szempontjából az emberi egészségre gyakorolt káros hatások csökkentésére irányuló célkitűzés elérése érdekében

A környezeti fényszennyezés határértékeiről szóló rendelet (Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlöny, 81/07, 109/07, 62/10 és 46/13) korszerűsítése a műszaki állapothoz igazodva a külső világítás területén, valamint a rendelet rendelkezéseinek végrehajtásának hatékonyabb ellenőrzésének bevezetése. A fent említett rendelet rendelkezéseit újítani kellett, figyelembe véve a közelmúltban közzétett, a közúti világításra és a forgalomirányításra vonatkozó EU zöld közbeszerzési kritériumait (SWD (2018) 494 final). A rendelet megújítására, ill. az általános enyhítő intézkedés végrehajtására a Környezetvédelmi és Területrendezési Minisztérium a felelős.

Az EU zöld közbeszerzési kritériumait úgy tervezték, hogy megkönnyítsék a hatóságok számára a kisebb környezeti hatással járó áruk, szolgáltatások és munkák beszerzését. A kritériumok alkalmazása önkéntes, és azoknak a környezet fényszennyezésének határértékeiről szóló megújított rendeletbe történő átültetése kötelezővé tenné Szlovénia területén a kültéri világításban való alkalmazását.

A kültéri világítás alkalmazási kritériumait úgy kell megtervezni, hogy:

- ösztönözze az árnyékolást vezérlő elemek használatát a kültéri világítás maximális fényerősségének legalább 50% -áig,
- biztosítva legyen az egyes világítóeszközök energiateljesítményének valós idejű optimalizálása és figyelemmel kísérése,
- a fényforrások ne bocsássanak ki fényt vízszintes sík felett. Ha új fényforrásokat telepítenek olyan meglévő oszlopokra, amelyekre a lámpák szándékosan dőlten vannak elhelyezve, a kültéri világítás kezelőjének kiegészítő védelmet kell biztosítania ahhoz, hogy a fényforrások a vízszintes sík felett bocsássák ki a fényt,
- a fényesség csökkentése érdekében a teljes fény sugar legalább 97%-a 75,5 ° fokban lefelé irányul,
- a kötelező árnyékolás ösztönzése a védett lakóterekenél (lakások és kórházak területe), és
- meg kell határozni a kék fény százalékos határértékeit (G-index) a lámpákra.

Állapotkövető mutató:

- **Az adott település területén a közvilágításhoz telepített világítótestek éves villamosenergia-fogyasztásának egy főre eső számítása**, amely esetében külön-külön megállapításra és értékelésre kerül a LED-lámpák és a gázlámpák villamosenergia-fogyasztása.

Általános enyhítő intézkedések az előirányzott (14) A tevékenységek optimális térbeli elosztása célkitűzés elérése érdekében:

/

Az állapotkövetési mutatók:

- **[SE03] Emberi fejlődési indexe:** A mutató az emberi fejlődési indexet (angolul: »*Human Development Index*« / »*HDI*«), mutatja, amely fontos mutatója a jövedelem és a jólét közötti kapcsolat bonyolultságának, valamint a gazdasági és szociális politikák kölcsönös összefonódásának és összekapcsolódásának. A mutató a társadalmi fejlődés három területén mutatja a jólétet: az egészség (születéskor várható élettartam az élettartam és az egészségi állapot nyomon követése érdekében), jövedelem vagy olyan forrásokhoz való hozzáférés, amelyek méltó életszínvonalat biztosítanak az embereknek (az egy főre jutó GDP a vásárlóerő alapján), az oktatás és a tudás (a bevontság és írástudás bruttó szintje), amelyek az oktatás különböző szintjeire a felnőtt lakosság kombinált beiratkozási szintjét, illetve írástudás szintjeit jeleníti meg).
- **[TU01] Turisztikai fejlesztés és eloszlás:** a mutató az ágyak számát és a vendégéjszakák számát mutatja az 1992 és 2009 közötti időszakban.
- **[SE01] Bruttó hazai termék:** A mutató az egy főre jutó bruttó hazai terméket mutatja a szlovén vásárlóerő alapján.

Általános enyhítő intézkedések az (15) Alacsony árvíz kockázat fenntartásáról vagy az árvíz kockázat csökkentésére irányuló célkitűzés elérése érdekében

Iránymutatók az energetikai infrastruktúra fejlesztésére

A vízierőművek zsilipjeinek a vízi környezetbe történő telepítésekor garantálni kell, hogy a vízerőmű hatásterületén az árvíz kockázat ne növekedjen az alábbiak miatt:

- a nem megfelelő üzemelés miatt bekövetkező árvíz kockázatok, például a víztározó leengedése és egyidejűleg az árvízi víz hullám levonulása a vízfolyáson, és
- árvízveszély a zsilip összeomlása miatt.

Az általános enyhítő intézkedéseket az (15) Alacsony árvíz kockázat fenntartásáról vagy az árvíz kockázat csökkentésére irányuló célkitűzés elérése érdekében fel kell venni Szlovénia területfejlesztési stratégiájának – 2050 javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 felülvizsgálatában, amelyért az SPRS 2050 dokumentum készítője (Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) felel. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítésének idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezés során (IDP, PGD) és az üzemeltetés során veszik figyelembe. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Az állapotkövetési mutatók:

- **[ZD24] Az árvízveszéllyel sújtott területeken élő lakosok aránya:** A mutató az árvízveszélyes területeken élő lakosok arányát mutatja.

Általános enyhítő intézkedések a (16) Kulturális örökség teljeskörű megőrzésére irányuló célkitűzés elérése érdekében

Iránymutatások a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez:

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése befolyásolhatja a kulturális örökség egységeit és helyszíneit, különösen azáltal, hogy degradálja a kulturális örökség környezetének táj jellemzőit, károsítja a kulturális örökségi létesítményt, rongálja a régészeti maradványokat a létesítmények építése során, olyan rezgésekkel, amelyek kárt okozhatnak a kulturális örökség épületeiben. Ezen hatások elkerülése érdekében a következőket kell figyelembe venni:

- az infrastrukturális folyosókat ne a kulturális örökség helyszínein telepítsék elsődlegesen.
- a térbe való beavatkozás (pl. kotrás, ásás) tevékenység romboló hatású a régészeti maradványok megőrzésének szempontjából. Széles körű előzetes régészeti kutatást kell végezni, valamint a közlekedési infrastruktúra elhelyezésekor azok eredményeit figyelembe kell venni, valamint megtenni a régészeti maradványok védelmére irányuló intézkedéseket.
- A közlekedési infrastruktúra területre történő telepítésekor, a meglévő közlekedési folyosón belüli korszerűsítés elsőbbséget élvez az új építés előtt.

Iránymutatások az energia-infrastruktúra fejlesztésére az alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalomba való áttérés támogatására:

Stratégiai iránymutató a vízierőművek telepítésekor

- Az alapvető védelmi szempont az, hogy a kVE-k és a VE-k helyszínei elkerüljék a kulturális örökségi egységeket, és a megoldásoknak biztosítaniuk kell a kulturális örökség egységeinek védett tulajdonságainak fennmaradását, figyelembe véve a rájuk vonatkozó jogvédelmi rendszert, illetve a védelemre vonatkozó határozatokat, ha kulturális műemlékek érintettek.
- A kulturális örökség létesítményeit és helyszíneit védeni kell az építkezések alatt is, hogy ne essen bennük kár, vagy ne semmisüljenek meg - az építkezési útvonalak, elterelő útvonalak nem vezethetnek át kulturális örökségi helyszíneken, azokra nem helyezhetik át a vízfolyások rendezési útvonalát, az öntözőrendszereket, a kommunális, az energia- és a telekommunikációs infrastruktúrát, azokon tilos a fölösleges anyagok lerakása, stb.
- A vízerőművek és a kapcsolódó infrastruktúra részletes tervezéséhez előzetes régészeti kutatásokra van szükség, ideértve adott esetben a területrendezési megoldások helyzethez való alkalmazását, a védő ásatásokat és a maradványok bemutatását a feltárás helyén.

Stratégiai iránymutató szélenergia-infrastruktúra telepítésekor:

- A szélenergia-infrastruktúra területén előzetes régészeti vizsgálatokra lesz szükség.

- Alapvető kiindulási pont az, hogy a szélerőműparkoknak kerülniük kell a védett területeket és a kulturális örökségi létesítményeket, és a megoldásoknál figyelembe kell venni a védett örökség jellemzőit. Ha ez nem lehetséges, be kell tartani a védelmi rendszert és az iránymutatókat, hogy a hatást elkerüljék vagy megfelelőképpen minimalizálják.
- Az értékelések szerint a szélerőművek telepítésekor az örökségvédelmi létesítményekhez és helyszínekhez való alkalmazkodás (azok elkerülése) a viszonylag nagy mozgásterület, illetve az optimalizáció miatt lehetséges. A tágabb területen található örökségi arcúlatra gyakorolt hatások mérsékelésénél figyelembe kell venni a tájvédelmi enyhítő intézkedéseket (lásd a Táj fejezetet).

Stratégiai iránymutatók a napenergia kihasználására:

A területi jogszabályokban rendelkezni kell a területi kivitelezési feltételekről oly módon, hogy a napkollektorok vagy koncentrátorok telepítése a létesítményeken, ill. a kulturális örökség helyszíneken belül és befolyásolási területeiken nem engedélyezett, illetve elő kell írni a mindenkori elfogadhatósági vizsgálatot és olyan technikai megoldások biztosítását, hogy a védett örökség jellemzői se károsodjanak. A kivitelezésért a területrendezési jogszabályok előkészítői a felelősek. A bevonás megfelelőségét a Stratégiai Környezeti Hatásvizsgálati Főosztály és a kultúráért felelős minisztérium ellenőrzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat során.

Az energetikai hálózatra vonatkozó iránymutatások:

Ha a továbbító és elosztó hálózatok kibővítése és korszerűsítése a meglévő nyomvonalak mentén nem lehetséges és nyílt területre való beavatkozást jelent, akkor a következőket kell figyelembe venni:

- Figyelembe kell venni a kulturális örökség védelmének alapelveit - különös tekintettel a kulturális örökség tárgyainak és helyszíneinek elkerülésének elvét, amikor új létesítményeket telepítenek a területen, és értelemszerűen figyelembe kell venni az örökség egyedi védett tulajdonságait.
- A távvezetékek oszlopainak területén vagy a kábelvezetékek mentén előzetes régészeti kutatásokat kell előirányozni és adott esetben meg kell tervezni a beavatkozások optimalizálását, úgy hogy a régészeti maradványokba történő felesleges beavatkozásokat elkerüljék.

Ezeket az általános enyhítő intézkedéseket a (16) A kulturális örökség integrált védelmének biztosítása célkitűzése érdekében fel kell venni Szlovénia területfejlesztési stratégiájának – 2050 javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 felülvizsgálatában, amelyért az SPRS 2050 dokumentumot készítője (Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) felel. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítésének idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezés során (IDP, PGD) és az üzemeltetés során veszik figyelembe. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Állapotkövetési mutató:

- **a kulturális örökség helyszíneinek és tárgyainak állapota:** a mutató a kulturális örökség helyszíneiről és tárgyairól szóló mennyiségi adatok mellett szakértői véleményt is tartalmaz.

Általános enyhítő intézkedések (17) A kiemelkedő jelentőségű tájak és a megkülönböztető jellemzőkkel bíró tájak megőrzése nemzeti szinten, valamint a minőségi tájképek * célkitűzés elérése érdekében:

Irányelvek a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez

A kiemelkedő jelentőségű tájak és a nemzeti szinten megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájegységek, valamint a minőségi tájarculat fennmaradásának biztosítása érdekében a következő irányelveket kell betartani:

- Az infrastrukturális folyosókat elsődlegesen ne a kiemelkedő jelentőségű tájakra és nemzeti szinten megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájegységek területére telepítsék.
- Megfelelő műszaki intézkedésekkel biztosítani kell a minőségi tájképet a terület természeti és kulturális adottságainak és topográfiájának nyomon követése révén, különösen akkor, ha a természeti értékekben és kulturális örökségben bővelkedő tájegységbe történik a beavatkozás.

- A közlekedési infrastruktúrát területen történő telepítésekor, a meglévő közlekedési folyosón belüli korszerűsítés elsőbbséget élvez az új építés előtt.

Iránymutatások az energia-infrastruktúra fejlesztésére az alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalomba való áttérés támogatására:

Stratégiai iránymutatások a szélerőművek telepítésénél:

- Az adott szélerőműveket úgy kell a környezetben telepíteni, hogy azok ne befolyásolják a kiemelkedő jelentőségű tájakat és megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájegységeket. Ezenkívül a helyszín kiválasztásakor el kell kerülni a szemmel jól látható fekvésű helyeket (különösen, ha a szélerőművek "előtérben" lennének), el kell kerülni a természeti szempontból megőrzött tájakat és a nyílt fekvésű tájakat (füves, sziklás tájak).

- A szélerőművek állóhelyének és más kötelező csatlakozó infrastruktúrák elhelyezésekor a szélerőműparkok potenciális területein a következőket kell figyelembe venni: azokon a területeken, ahol a kiemelkedő jelentőségű tájak peremrészei beletartoznak a szélerőművek lehetséges helyszíneibe, a jó szélvisztonnyal rendelkező területek kihasználása végett, különösképpen figyelemmel kell venni a szélerőművek területen történő elhelyezésének részleteire. Az intézkedések az egyes szélenergia-létesítmények és berendezések elhelyezésének optimalizálására vonatkoznak, ill. a kapcsolódó infrastruktúrákra a szélerőműparkok telepítésére előirányzott adott területeken belül, a következő tervezési szakaszokban oly módon, hogy az adott területeken belül a lehető legnagyobb mértékben megőrizték a táj jellegzetességeit, valamint minimalizálják a tájarculat módosulását, ill. oly módon, hogy a szélerőművekkel borított terület tájképe a lehető legharmónikusabb legyen.

A vízerőművek telepítésének stratégiai irányelvei:

Az újonnan telepítendő kis vízerőműveket elsődlegesen a meglévő duzzasztógátakra kell telepíteni, amelyek a vízinfrastruktúra részét képező, a vízfolyás korlátozását vagy szabályozását szolgáló létesítmények, miután előzetesen megvizsgálták a vízfolyás energiapotenciálját.

Nagy vízierőművek:

A tájra kifejtett hatások csökkentésére és annak fejlesztésére a következő irányelveket kell figyelembe venni:

- a gát peremének aktív megtervezése, amely lehetővé teszi az egyes tájelemek megőrzését (pl. vízfolyások megőrzött részei, sövények) és alternatív tájelemek telepítését (pl. kavicsos, partmenti növényzet) kialakítását;

- a töltéseket a terület környező tájjellemzőit figyelembe véve kell kialakítani és lehetővé tette a gátak mentén a terület rekreációs használatát;

- a folyóágyak és a mellékfolyók területeinek természetes fenntartható kialakítása;

- rekreációs elrendezések;

- a vízerőművek kiemelkedő szintű építészeti tervezése és a környező tájba és településekbe történő integrálása;

- a kísérő távvezetékek nyomvonalának gondos megtervezése és a meredek részek fedetlen felületének azonnali helyreállítására irányuló intézkedések végrehajtása, lehetőleg biomérnöki intézkedésekkel;

A naperőművek telepítésének stratégiai irányelvei

A területrendezési dokumentumokban rendelkezni kell a naperőművek telepítésének (nem)megengedhetőségéről az egyes területrendezési egységek, ill. földhasználati kategóriák szerint. Általános szabályként, hogy a naperőműveket telepítése csak létesítményeken megengedhető vagy olyan módon, beleértve a napenergia-koncentrátorokat, hogy ez nem önálló területrendezést jelent a tájban, hanem egy átfogó területrendezés részét képezi (pl. infrastruktúra, ipari létesítmény, a degradált területek rendezése).

Az energiahálózatokra vonatkozó irányelvek

A kiemelkedő jelentőségű tájak és a nemzeti szinten megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájegységek, valamint a minőségi tájarculat fennmaradásának biztosítása érdekében a következő irányelveket kell betartani:

- Az elosztó- és átviteli hálózatok bővítésekor, azokat a kiemelkedő jelentőségű tájak területein kívül és a nemzeti szinten megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájegységek területeken kívül kell megtervezni.

- A hálózat tervezését a meglévő villamos- és melegvízvezeték folyosókon belül kell elsődlegesen tervezni.

- Megfelelő műszaki intézkedésekkel biztosítani kell a minőségi tájképet a terület természeti és kulturális adottságainak és topográfiájának nyomon követése révén, különösen akkor, ha a természeti értékekben és kulturális örökségben bővelkedő tájegységbe történik a beavatkozás.

A terülfelújítás irányítására és részletesebb meghatározása végett és a táj egyes területei védelme érdekében az alacsonyabb szintű tervezésnél fontos a tájkonceptió kialakítása, amely magában foglalja az állapotértékelést és a védelem megtervezését, valamint a táj jellegzetes elemeinek fejlesztését.

A feltüntetett általános enyhítő intézkedéseket a (17) A kiemelkedő jelentőségű tájak és a nemzeti szinten megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájegységek, valamint a minőségi tájarculat fennmaradásának biztosítása célkitűzés elérése érdekében fel kell venni Szlovénia területfejlesztési stratégiájának – 2050 javaslatába, és ezeket figyelembe kell venni az SPRS 2050 felülvizsgálatában, amelyért az SPRS 2050 dokumentum készítője (Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) felel. Ezeket az intézkedéseket elsősorban a terv készítésének idején (OPN, DPN, OPPN), a tervezés során (IDP, PGD) és az üzemeltetés során veszik figyelembe. Az intézkedések végrehajtásáért a terv megrendelője / az építető, a területi dokumentáció készítője és a projektdokumentáció készítője felel. A felügyeletet a védelemért felelős tárcák és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium végzi az átfogó környezeti hatásvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat során, valamint az adott terv jóváhagyásának vagy környezeti engedélyének kiadásakor.

Az állapotkövetési mutatók:

- **a kiemelkedő jelentőségű tájak és a megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájegységek területeinek jelenléte, ideértve azok értékjellemezőit is, amelyek meghatározzák:** "A nemzeti szintű megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájak területei meghatározására vonatkozó módszertan továbbfejlesztése" című célirányú kutatási projektben frissített módszertan alapján a meghatározott kiemelkedő jelentőségű tájakat, és a megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájterületek, azok számát, kiterjedésüket, valamint referencia-státuszuk újra meghatározzák, ez az SPRS 2050 Cselekvési végrehajtási program tárgyát képezi.

- **a kiemelkedő jelentőségű tájak és a megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájterületek tényleges használata:** a kiválasztott mutatóval megállapításra kerül a tényleges területhasználat módosulása a kiemelkedő jelentőségű tájak és a megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájak területein, amely alapján megállapítják a kiemelkedő jelentőségű tájak és a megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájterületek változási tendenciáját. A környezeti jelentés szerzői felismerték, hogy hiányzik egy referencia jellegű állapotmutató a tényleges területhasználat módosulása nyomon követéséhez a kiemelkedő jelentőségű tájak és a megkülönböztető jellemzőkkel rendelkező tájak területein, valamint egy referencia jellegű állapotmutató a többi tájterület változásainak nyomon követésére. Intézkedésként azt javasoljuk, hogy referencia státuszukat a "A nemzeti szintű megkülönböztető jellegű tájak területeinek meghatározására szolgáló módszertan korszerűsítése" és a Tájtipusok regionális szlovéniai elosztása meghatározásának korszerűsítése irányuló célirányú kutatási projekt eredményei alapján határozzák meg (Marušič, I., 1998. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji // A tájtipusok regionális eloszlása Szlovéniában). Ljubljana, Szlovén Köztársaság Környezetvédelmi és Területügyi Minisztérium, a Szlovén Köztársaság Területtervezési Hivatala) az SPRS 2050 végrehajtására vonatkozó cselekvési program keretében.

* *A tájarculat a tájtipusok regionális eloszlása Szlovéniában egy adott tájbéli egységre vonatkozik, ezt a tájtipusok regionális szlovéniai eloszlása publikációban határozzák meg (Marušič, I. 1998. A tájtipusok regionális eloszlása Szlovéniában Ljubljana, a Szlovén Köztársaság Környezetvédelmi és Területügyi Minisztériuma, SZK Területtervezési Hivatal). A tájarculatot a tájbéli minták határozzák meg, amelyek egyben a tájjelleg fő hordozói. A szlovéniai tájtipusok regionális eloszlásán belül a tájegységeket a természetes megőrzöttség, a sokféleség, a térbeli rend és harmónia alapján értékelték, ezt a természeti és kulturális elemek szimbolikus jelentőségére vonatkozó kritériumokkal egészítették ki. Az értékelés alapján meghatározták a tájegységek állapotának minősítését, amely a tájkép értékcsökkenésének követésének alapja. "A nemzeti szintű megkülönböztető jellegű tájak területeinek*

meghatározására szolgáló módszertan korszerűsítése" célirányú kutatási projekt eredményei és a „Tájtípusok regionális szlovéniai eloszlása” meghatározásának korszerűsítése alapján határozzák meg a minőségi tájkép kritériumait.